

La vida quotidiana a les coves.

Les condicions de vida en les coves als extramurs de la ciutat eren extremadament dures, per raons higièniques, econòmiques i polítiques.

Les coves de Sant Oleguer tenien una superfície al voltant d'entre 6 i 15 m², distribuïdes amb dos departaments; sovint un feia d'habitació i l'altre de menjador- cuina, també n'hi havia amb més de dues cambres.

Els estris i mobiliari domèstics es reduïen al mínim: una cortina o manta de drap per separar les estances, un foc a terra en l'interior o exterior de la cova que serveix a la vegada per cuinar i per a l'escalfament familiar. La porta principal de la cova es feia a partir de materials de caixes de fusta o de rebuig de ferralla procedents de les properes foneries Suñé o Magriñá.

La roba dels habitants de les coves procedia de donacions de particulars o institucions benèfiques, i era majoritàriament de segona mà.

Per accedir a posseir una cova s'havia d'abonar un traspàs que sovint voltava les 3.000 pessetes de 1950. Aquesta pràctica permetia abusos com el d'aquest testimoni anònim d'un habitant de Sant Oleguer.

“ Nosotros compramos una cueva y nos engañaron. Tenía una grieta que estaba en el techo, la habían tapado con ceniza de carburo”

(Nosotros los protagonistas. Escola d'adults. Torre-Romeu, 1991-1992. p. 29)

Les coves feien servir llum d'oli o carbur, l'aigua l'havien d'anar a cercar diàriament a les fonts properes, les necessitats humanes es limitaven a l'aire lliure que en el cas de les dones disposaven d'un espai reservat. Per a combustible s'emprava llenya procedent dels boscos veïns com el de Can Lletget.

L'interior de la cova era un habitacle humit amb filtracions en les èpoques de pluges encara que se li donava una capa externa de calç.

Els diumenges era quan s'aprofitava per rentar la roba al riu i s'estenia sobre els matolls que envolten els senders de pas circumdants.

A totes aquestes precarietats inhumanes s'afegeixen les pròpies per les condicions de l'habitable, del terreny de l'indret, i el baix nivell de recursos dels ocupants, per la qual cosa la mortalitat infantil és significativa respecte a la de resta de la ciutat. Així es pot concloure si observem l'evolució del registre civil de defuncions, una vegada les coves de Sant Oleguer- cadascuna amb el seu número- han esdevingut administrativament un carrer més de la ciutat. Aquest greu assumpte de l'elevada mortalitat infantil és destacat com a "síntoma alarmante", encara a l'any 1955 per la *Crònica parroquial de San Salvador*. Parroquia veïna del sector de coves de La Cobertera, especialment sensibilitzada per la situació infrasanitària i moral en que es troben els seus veïns més

pobres, donat que viure en aquestes condicions fomenta també “el desorden de las bajas apetencias”.

Tanmateix, els habitants de les coves estaven exposats a patir les conseqüències de les inclemències meteorològiques més tràgiques sobretot en èpoques de pluja per enfonsaments de les cavitats. Són remarcables aquestes dates:

Enfonsament de diverses coves el diumenge 21 d'Octubre de 1951, amb múltiples ferits de consideració.

Enfonsament de diverses coves el dissabte 13 de Setembre de 1952, sense enregistrar-se víctimes perquè s'evacuaren els seus ocupants dies abans i foren allotjats a la caserna de la Guàrdia Urbana

Enfonsament de la cova número 34 el dimecres 1 de juliol de 1953 en el que hi perden la vida el nen Amador i la seva germana Trinidad Olmos Martínez de quatre anys i 6 mesos respectivament. De de l'Alcaldia es donà l'ordre que momentàniament tots els afectats pels esfondraments d'aquest dia siguin allotjats fora de les coves a càrrec de les empreses on treballen.

Enfonsament de la cova habitada per un matrimoni i els seus tres fills en caure per les pluges la paret d'una barraca contigua sobre la cova on dormien la matinada del dimarts 1 de febrer de 1955. No hi hagueren víctimes gràcies a la ràpida intervenció de la Guàrdia Urbana.

A banda de l'extrema misèria en que vivien aquests immigrants, sobre ells també requeia la incomprensió d'alguns sectors ciutadans que els estigmatitzen amb tòpics xenòfobs com: xusma, gent de coves, murcians, etc. Alguns d'aquests tòpics es poden trobar a mode de denúncia en la novel·la de l'escultor sabadellenc Joan Vila Casas, *Matèria definitiva*. (1960)

Altres com el periodista franquista Juan Maciá Mercadé consideraven els habitants de les coves de Sabadell com "hombres viviendo como alimañas en terreno de cristianos". En el seu assaig literari dedicat als habitants de les coves titulat *Un ángel bajó al suburbio* així com en d'altres assaigs de Maciá Mercadé com els de la carta del nen Ramiro (habitant de les coves) als reis mags només els encoratge a la resignació, la fe i l'esperança en Déu. Viure en una cova a ple segle XX, per aquest autor, equival gairebé a un privilegi espiritual.

Eduard Masjuan i Bracons